

ЦЕНТР
українсько-європейського
наукового співробітництва

Полтавський державний аграрний
Центр українсько-європейського наукового співробітництва

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

КРЕАТИВНІ ПІДХОДИ ТА МЕТОДИ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

2 жовтня – 12 листопада 2023 року

Львів – Торунь
Liha-Pres
2023

УДК 37.022-026.15:378-057.875(062.552)

К 79

Організаційний комітет:

Галич Олександр Анатолійович – кандидат економічних наук, професор, ректор Полтавського державного аграрного університету, *голова організаційного комітету*;

Аранчій Валентина Іванівна – кандидат економічних наук, професор, перший проректор Полтавського державного аграрного університету, *заступник голови організаційного комітету*;

Горб Олег Олександрович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, проректор з науково-педагогічної, наукової роботи Полтавського державного аграрного університету, *заступник голови організаційного комітету*;

Дячков Дмитро Володимирович – доктор економічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій Полтавського державного аграрного університету;

Воронько-Невідніча Тетяна Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент, завідувач, доцент кафедри менеджменту імені І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету;

Вакуленко Юлія Валентинівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, керівник Навчально-наукового центру інформаційно-комунікаційних освітніх технологій та освіти дорослих Полтавського державного аграрного університету;

Дудник Володимир Васильович – кандидат технічних наук, керівник відділу із забезпечення освіти дорослих та інноваційного розвитку Полтавського державного аграрного університету.

Креативні підходи та методи активізації навчальної діяльності

К 79 **здобувачів вищої освіти** : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 2 жовтня – 12 листопада 2023 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. – 252 с.

ISBN 978-966-397-342-5

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Креативні підходи та методи активізації навчальної діяльності здобувачів вищої освіти» (2 жовтня – 12 листопада 2023 року).

УДК 37.022-026.15:378-057.875(062.552)

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

© Центр українсько-європейського наукового співробітництва, 2023

ISBN 978-966-397-342-5

© Українсько-польське наукове видавництво

«Liha-Pres», 2023

ЗМІСТ

Методи активізації навчання у фармації Александрова О. І.	9
Особливості мотивації іноземних студентів під час навчання у медичному університеті в умовах воєнного стану Андрійчук В. М.	11
Роль сучасних хореографічних практик в активізації навчального процесу Афоніна О. С.	14
Особливості дистанційного навчання на кафедрі патофізіології ОНМЕДУ Бабій В. П.	18
Розвиток критичного мислення у здобувачів освіти засобами ігрових технологій (на заняттях курсу «Україна в контексті європейської культури та історії») Бабічев О. І.	21
Формування іншомовної професійно-орієнтованої комунікативної компетенції у здобувачів немовних спеціальностей Беспалова Н. В.	24
Ефективна реалізація кооперативного онлайн-навчання із застосуванням онлайн-генераторів дигітальних газет (проект “Wiener Kaffeehaus”) Бєлзьярова О. М.	27
Використання продуктивних методів у навчанні іноземної мови Биконя О. П.	29
Роль методу дебатів у процесі професійної підготовки майбутніх соціальних працівників Бодрова І. О.	32
Creative methods of learning English Bozhko Yu. O.	35
Бізнес-симуляційні ігри як інструмент активізації навчання проектних менеджерів Бондар А. В.	37
Використання інтерактивних методик у процесі викладання дисципліни «Філософія права» Бороденко О. В.	40

«Святий Володимир» та інші: творчі проекти студентів ННІ журналістики	
Боярьска Л. В.	43
Розвиток методичної компетентності майбутніх вихователів засобами ігрових технологій	
Варяниця Л. О.	47
Впровадження курсів творчого мислення в навчальні програми	
Васильківський Б. М.	50
Визначення ролі штучного інтелекту у покращенні якості освіти та наукових досліджень	
Василюк-Зайцева С. В.	55
Організація проєктної активності як умова ефективності системи формування інтеграційної компетентності майбутнього вчителя сучасної української школи	
Вікторенко І. Л., Вовк Н. В.	63
Особливості здобуття з професії «Поліцейський (за спеціалізаціями)»	
Войналович О. М.	67
Організація тестового контролю знань у сучасних технологіях навчання з дисципліни «Насоси та насосні станції»	
Волюшин М. М.	70
Translation studies as a science. Lexical transformations in modern translation	
Vorova T. P.	74
Методи підвищення мотивації майбутніх інженерів в опануванні технічних дисциплін	
Габовда О. В.	79
Освітні виклики сьогодення	
Галдіна О. М.	82
Особливості викладання колопроктології студентам та лікарям-інтернам	
Гапонов В. В.	85
Виклики якості вищої медичної освіти, зумовлені воєнним станом	
Гончарова Л. В.	87
Сучасні аспекти управління підприємствами в умовах цифровізації	
Данчева О. М.	90

Дистанційне навчання здобувачів вищої освіти: проблеми та перспективи Данченко І. О., Тюріна В. О.	93
Інноваційний підхід до навчання каліграфії здобувачів вищої педагогічної освіти Димовська А. К.	97
Потреба у формуванні мовної свідомості здобувачів вищої освіти морських спеціальностей Дідур Л. С.	100
Особливості навчальної діяльності в закладах вищої освіти під час війни в Україні Добренька Н. В.	104
Активізація креативності майбутніх педагогів засобами інноваційних освітніх технологій Дяченко М. Д.	107
Проблеми навчання в дистанційному форматі Євтушенко В. В.	111
Рефлексія – складова навчальної діяльності студентів на заняттях з англійської мови Євтушенко Н. О.	113
Робота над елементами математичної мови у процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи Карапузова Н. Д.	116
«Конструктор-пазли уроку» у фаховій методичній підготовці майбутніх вчителів біології у ЗВО Карташова І. І.	119
Досвід використання командної роботи як метода активізації навчальної діяльності студентів спеціальності «Фармація» у курсі вищої математики на прикладі теми «Диференціальні рівняння» Кисільова Т. О., Фоменко О. З.	122
Critical thinking and creativity in higher education Kovach E. H.	125
Деякі креативні підходи в навчальній діяльності здобувачів вищої освіти Колісникова Г. В.	128

Проектна діяльність майбутніх бакалаврів музичного мистецтва на засадах арт-менеджменту	
Кондратенко Г. Г.	130
Комбінування методів та підходів викладання з метою активізації навчальної діяльності здобувачів освіти	
Кононець Л. А.	134
Міжпредметна інтеграція у формуванні комунікативної компетентності студентів технічних спеціальностей	
Коробко Т. О.	136
Про деякі аспекти мотивації вивчення вищої математики студентами вищих учбових закладів	
Кривий О. Ф.	141
Виклики імерсивного навчання в сучасному освітньому просторі	
Лобачова І. М.	144
Кейс-метод як засіб формування мовнокомунікативних навичок	
Максимець О. М.	147
Distance learning peculiarities in the process of foreign language training for students in higher educational institutions in Ukraine	
Malyk Yu. I.	150
Документаційний менеджмент як складова фахівця документно-інформаційної сфери	
Малюк О. Ю.	153
Робота в групах як ефективний засіб навчання	
Мартинюк О. М.	155
Проблеми розвитку критичного мислення студентів технічних спеціальностей	
Махинько В. М.	157
Розвиток громадянської культури педагогічних працівників як умова громадянського виховання майбутніх офіцерів-прикордонників	
Мірошніченко В. І.	159
Розвиток критичного мислення курсантів Національної гвардії України в процесі вивчення навчальної дисципліни «Теорія і практика аргументації»	
Непіпенко Л. П.	162
Саморозвиток та тьюторство: стратегії для досягнення високих стандартів освіти	
Обручнікова Н. Д.	166

Використання технічних засобів у навчальному процесі Павкович С. Я., Дудар І. Ф.	170
Психологічні аспекти супроводу вагітних жінок під час війни Панченко В. О.	172
Вища освіта як прогресивний процес: понятійний вимір Петасюк О. І.	175
Психологічні особливості розвитку педагогічних здібностей в сучасній системі вищої освіти Петяк О. В.	178
Конкурентоспроможність машинобудівних підприємств: концепція управління Плахотнік О. О.	182
Щодо оцінки втрати суспільної небезпечності особи під час вирішення питання про звільнення її від кримінальної відповідальності Плотнікова А. В.	184
Використання цифрових технологій у процесі навчання іншомовному спілкуванню Потапенко Л. В.	187
Ігрові методи навчання як засіб формування критичного мислення здобувачів вищої освіти Приходько В. М.	190
Креативні методи активізації викладання навчальної дисципліни «Статистика» Русак О. П.	193
Зенон Мазуркевич. Український архітектор в діаспорі Савчук А. І.	195
Методичні умови формування загальнобіологічних понять учнів основної школи Савчук Л. К.	199
Чому Python слід використовувати як першу мову програмування в академічних закладах? Свелеба С. А.	206
Ігрові елементи у навчанні майбутніх журналістів Сидоренко Н. М.	208

Метод асоціацій у формуванні креативного мислення студентів при навчанні фізики Совкова Т. С.	212
Перспективи викладання криміналістики в закладах вищої освіти в Україні Степанюк Р. Л.	216
Теоретичні і практичні аспекти формування стресостійкості майбутнього вчителя музичного мистецтва засобами синтезу мистецтв Терещенко С. В.	219
Modern methods of teaching English for students of higher maritime establishments Tymoshchuk Yu. V.	223
Blended learning as a way to teach English at higher educational establishments Turchyn I. M.	225
Креативні методи навчання у вищій школі в умовах форс-мажору Філоненко Н. Ю.	227
Методологія лінгвістичних досліджень: базові терміни Фомічова В. О.	229
Інформаційно-комунікаційні технології у викладанні іноземних мов у вищих навчальних закладах Чабак Л. І.	232
Мотиваційний аспект у розвитку мовленнєвих навичок та умінь у вивченні англійської мови в закладах вищої освіти Шагала Л. Б.	234
Розвиток педагогічної рефлексії здобувачів вищої освіти в процесі вивчення дисциплін психолого-педагогічного циклу Шведова Я. В., Артюхова В. В.	236
Креативне навчання в закладах вищої освіти Шухтіна І. М., Шухтін В. В.	239
Застосування штучного інтелекту під час навчання студентів економічних спеціальностей Янчук Т. В.	241
Формування професійних цінностей у майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти Ярославцева М. І.	244

вершин, що забезпечують особистісну самореалізацію. Особливе місце має професійна спрямованість майбутніх юридичних працівників, від професійної самосвідомості і зорієнтованості яких на гуманістичні цінності суттєво залежить в деяких випадках життя інших людей.

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА НА ЗАСАДАХ АРТ-МЕНЕДЖМЕНТУ

Кондратенко Г. Г.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
декан факультету музичного мистецтва і хореографії
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Військовий стан в Україні, дистанційна та змішана форми навчання, наслідки пандемії COVID-19, нестабільність освітнього процесу та інші виклики сучасності вимагають постійної модернізації професійної мистецької освіти. Зазначені умови безсумнівно вплинули на зміст та інтенсивність музично-виконавської діяльності, для забезпечення якої виникла вимушена реорганізація форм та пошук шляхів вирішення нових викликів.

Напрацьований досвід та інноваційні технології теж потребують змін і врахування умов їх реалізації. Особлива увага надається проєктним технологіям, в тому числі у мистецькому середовищі сучасних університетів. Спостерігається зміна формату традиційних музично-сценічних заходів, перехід їх в онлайн-режим, започаткування нових форм презентації творчих здібностей та виконавської майстерності студентів.

Одним із стратегічних напрямів якісної професійної підготовки майбутніх бакалаврів музичного мистецтва є підготовка творчого проєкту під час навчання. Науковий інтерес представляє аспект розробки та експериментальної перевірки алгоритму підготовки таких проєктів, а також їх вплив на якість професійної підготовки в цілому.

Заклади вищої освіти музичного спрямування (музичні академії, університети культури і мистецтв, інститути та факультети класичних університетів) сприяють реалізації масштабних культурно-мистецьких проєктів некомерційного спрямування, а результатом набуття студентом професійних компетентностей стає підготовка ним творчого

проекту під час навчання. Важливу роль носія духовності відіграють видовищні дійства, які презентують культурні традиції та цінності.

Студенти – майбутні бакалаври музичного мистецтва – інструменталісти і вокалісти, диригенти і теоретики, в реалізації різноманітних культурно-мистецьких проєктів стають не лише ретрасляторами власного таланту, а і арт-менеджерами, здатними спроектувати творчий процес відповідно до сучасних вимог.

Ми визначаємо культурно-мистецький проєкт як форму взаємодії суб'єктів проєктної діяльності – викладачів і студентів мистецьких спеціальностей, як результат їх творчості, своєрідний культурний продукт, процес створення якого сприяє розвитку професіоналізму та самореалізації учасників. Культурний продукт – проєкт у музичному мистецтві завжди потребує інтегрованості та міждисциплінарності. Участь у такому заході студентів різних мистецьких спеціальностей наближає їх до реальних умов майбутньої професії. Важливим у реалізації музичних проєктів є синтез музики, слова, рухів і візуального ряду.

Л.Андрощук трактує “творчий танцювальний проєкт як колективну постановку хореографічної вистави від творчого задуму до показу на сцені перед глядачами” [1, с. 2]. У підготовці такого проєкту студенти виступають в ролі розробників лібрето, постановниками, менеджерами, режисерами, гримерами, костюмерами тощо.

У процесі проєктної діяльності в музичному мистецтві відбувається професійна підготовка до майбутньої концертної діяльності в умовах сценічного виступу, результатом якої є створення культурного продукту або культурної послуги засобами музики. Культурний продукт як результат діяльності арт-індустрії може розглядатися як музичний проєкт. Позитивно себе зарекомендували в освітньому середовищі мистецьких закладів освіти такі творчі проєкти, як концертна програма, конкурс, фестиваль, тетралізована вистава, мистецька акція, хіт-парад, ін.

Музичний проєкт, як і будь який інший, має початок і завершення, свої цілі та ресурси, тайм-менеджмент і вимоги щодо можливих ризиків. Врахування засад арт-менеджменту дозволяє зробити проєктну діяльність прогнозованою і керованою, унікальною щодо кінцевого результату. У сучасних вимогах популярні творчі проєкти-онлайн, виконавська діяльність у малих формах, впровадження експериментальних арт-проєктів.

На факультеті музичного мистецтва і хореографії Київського університету імені Бориса Грінченка здійснюється професійна підготовка майбутніх артистів-інструменталістів, артистів – вокалістів та хореографів у процесі практико-орієнтованого навчання з урахуванням класичної базової підготовки та сучасних технологій

музичної індустрії, арт-менеджменту та шоу-бізнесу. Сучасна підготовка універсального артиста-хореографа, який володіє всіма техніками танцю, соліста-вокаліста, який є не тільки виконавцем вокальної музики, а і постановником концертних номерів та творчих проєктів, музиканта-інструменталіста, який поєднує виконавську і педагогічну діяльність, володіє технологіями проєктної діяльності, дозволяє випускникам факультету працювати у державних закладах освіти та культури, приватних студіях, в музичній індустрії та шоу-бізнесі, бути успішними та конкурентноспроможними фахівцями.

Актуальними формами презентації творчого потенціалу є хореографічні та театралізовані вистави, концерти, перформанси, флешмоби, відеокліпи, промо-ролики, музичні онлайн-вітання, в яких студенти виступають як виконавці, сценаристи та режисери та менеджери мистецьких проєктів.

Необхідність опанування студентами технологіями створення проєктів у музичному мистецтві під час навчання у закладах вищої мистецької освіти стало причиною введення до переліку дисциплін «Арт-менеджменту», «Менеджменту постановки музичних проєктів» та інших дисциплін у царині музичного менеджменту. Прикладом завдань на заняттях з «Арт-менеджменту» є наступне: визначити назву проєкту, його унікальність, цільову аудиторію, термін підготовки, необхідні ресурси (людські, технічні, фінансові), дедлайни та можливі ризики. Таким чином, виконання завдання наближає студентів до умов реального виробництва музичної продукції і формує необхідну компетентність.

Арт-менеджмент передбачає моніторинг, маркетинг, виробництво музичної продукції, промоушн, планування, управління і комунікацію в команді, методи і технології взаємодії.

А.Татарнікова зазначає, що “комплексне використання методів і технологій арт-менеджменту в системі підготовки кадрів для сфери культури і мистецтва досягає ефективності за умови реалізації таких педагогічних умов: планомірного педагогічного та андрагогічного супроводу освітнього процесу через систему механізмів і засобів, спрямованих на застосування базових професійних знань і компетенцій, цілеспрямованого й систематичного підвищення професійного рівня педагогічних працівників та забезпечення “діалогової позиції” учасників освітнього простору” [1, с. 384–385].

Слід зазначити, що реалізацію творчого проєкту має здійснювати команда, що має виконувати організаційно-адміністративну і творчовиробничу функції. Як правило, це викладачі, концертмейстери кафедр та студенти освітніх програм. Це той необхідний людський ресурс, який складає основу будь-якого мистецького проєкту. Інші ресурси –

фінансові, технічні, часові, інші, мають бути закладені при плануванні як безперечна умова результативності та якості.

Визначення мети і завдань, співпраця викладачів і студентів, розподіл ролей в команді, методологія управління, планування та організація етапів реалізації проєкту, визначення репертуару, сценарію, проведення репетицій, контроль і звітність, моніторинг ризиків та гнучкість у різі можливих змін і нарешті сценічна публічна презентація – складові проєктної діяльності, які складають основу технології створення музичного проєкту.

Планування і розробка стилю і плану заходу, пошук і вибір місця для проведення творчого проєкту, створення унікального сценарію, постановка окремих номерів, репетиції, режисура всього заходу, робота з ведучими, створення дизайну запрошень, афіш, розробка декорацій, костюмів, та інші завдання є можливими складовими діяльності керівництва проєкту, яким може бути одна людина (викладач або студент) або декілька керівників проєкту.

Індикаторами якості творчого проєкту має стати кількість відвідувачів, кількість переглядів відеOVERSІЙ концерту на сторінках в соціальних мережах та ютуб-каналах, рівень задоволеності глядачів музичною продукцією, а в цілому підвищення рівня виконавської майстерності студентів-учасників проєкту.

Прикладами проєктів, успішно реалізованих у Київському університеті імені Бориса Грінченка, є концертно-творчий проєкт «Мала філармонія» та культурно-мистецький проєкт «Музичний антракт», метою яких є просвітницька функція, стимулювання інтересу до проєктної діяльності. активізація інтересу до класичної музики, співпраця творчих колективів і солістів, популяризація музики різних стилів і жанрів,

Таким чином, проєктна діяльність на засадах арт-менеджменту в освітньому процесі дозволяє успішно розвивати у майбутніх бакалаврів музичного мистецтва професійну готовність до сценічної діяльності. Технології арт-менеджменту дозволяють студентам підвищити рівень комунікативної культури, мотивації щодо творчої реалізації в творчих проєктах, професійну виконавську майстерність. Проєктна діяльність на засадах арт-менеджменту здійснюється динамічно та організовано, а студенти набувають фахових компетентностей не тільки музиканта-виконавця, а й арт-менеджера.

Література:

1. Андрощук Л. М. Творчий проєкт як засіб формування індивідуального стилю діяльності майбутнього вчителя хореографії / Андрощук Л. М. *Зб. матер. III міжнар. наук. конфер. «Теорет. та*

метод. засади розвитку мист. освіти в контексті європейської інтеграції». 2013. С. 3–4.

2. Татарнікова А. А. Технології арт-менеджменту та їх роль у модернізації професійної підготовки кадрів для сфери культури і мистецтва. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2015. № 6. С. 381–388.

КОМБІНУВАННЯ МЕТОДІВ ТА ПІДХОДІВ ВИКЛАДАННЯ З МЕТОЮ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Кононець Л. А.

кандидат біологічних наук, викладач

ВСП «Київський торговельно-економічний фаховий коледж

Державного торговельно-економічного університету»

м. Київ, Україна

Доведено, що людина найбільше вчиться і запам'ятовує в процесі своєї діяльності. Тісний зв'язок навчання та життєвого досвіду допомагає підняти мотивацію та зацікавленість здобувачів, тому для покращення навчального процесу все частіше використовують різноманітні методи, які спонукають слухача до активного засвоєння матеріалу перетворюють навчальний процес у творчо-пошукову діяльність, яка позитивно впливає на його ефективність.

Так, розвиток технічної складової сприяв появі можливості широкого застосування інтерактивних методів та підходів, заснованих на мультимедійних та інформаційних програмах, системах передання знань. Використання таких підходів повністю залучає здобувача у навчальний процес, і викладач та здобувач стають рівноправними та рівнозначними, вони знаходяться у режимі діалогу, бесіди, гри та співпраці [1].

Для розвитку навиків самоосвіти, самостійності, розвитку творчих здібностей та креативності в здобувачів використовують такий нестандартний підхід як методика «перевернутих занять» [2]. Це інноваційна педагогічна технологія, де здобувачі засвоюють новий матеріал вдома, а під час аудиторної роботи перевіряють, уточнюють та закріплюють знання. Таким чином, під час аудиторного заняття зміщується акцент із засвоєння нових знань на закріплення знань та формування компетентностей.